

Redacția: Brașov, piața mare nr. 22.
Scrierile se primesc în fiecare zi până la ora 12.
Mașinile de scris nu se scriu.
Brevetele de abonament:
Brașov, piața mare nr. 22.
Inserate mai presede în Viena
Jurnalul „Neue Presse“ de Tolpe
(Otto Meas), „Der Arbeiter“, „Die
Herald“, „Die Arbeiter“, „Die Arbeiter“, „Die Arbeiter“
in Frankfurt: G. L. Damb; in Ham-
burg: A. Steiner
Prețul inserțiilor: o seriă
garantată pe o săptămână 50
și 80 or. Imbră pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tariful și învoială.
Rețineți pe pagina III a o
seroș 10 or. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL ÎN AL DOILEA

„Gazeta“ este în fiecare zi.
Abonamentul pentru Anul I: Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrație, piața mare
Nr. 22. etagiul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 or. Cu dăruș în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 or. v. a. sau
15 bani.
Atuș abonamentele cătuș și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 14.

Brașov, Vineri 18 (30) Ianuarie

1891.

Brașov, 17 Ianuarie v.

Alaltăeri camera deputaților din Peșta a desbătut ultimii paragrafi ai proiectului de lege pentru Kișdedovuri, rămăind numai vre-o doi paragrafi *in suspensio*, car au fost puși la ordinea zilei pentru ședința de astăzi.

De bucuria, că desbaterea a ajuns la paragrafi din urmă, șovinistul conte Stefan Karolyi nu s'a putut reține să nu spună ceea ce are pe inimă.

Voinicosul conte maghiar n'a vorbit la obiect—după cum i-a observat și președintele—și totuși ceea ce a vorbit ilustrează, mai mult ca toate vorbirile câte s'au ținut în Cameră în afacerea proiectului de lege pentru Kișdedovuri, starea adevărată a lucrului, scopurile și aspirațiunile adversarilor neamului nostru.

Contele Stefan Karolyi laudă pe ministrul Csaky ca pe cavalierul fără tēmă și fără pată, care desbrăcat de ori ce frică și precauțiune, și-a inaugurat era nouă, luând stégul în mână cu devisa: *creșterea copiilor, limba maghiară*.

În era vechiă, șise Karolyi, era o altă lume. Entuziasmul publicului maghiar întâmpina atunci greutăți și antipatiă, cum s'a întâmplat înainte cu câțiva ani, când densusul a propus în adunarea comitatului Sătmar un aruncu de dare de un procent în interesul societății de maghiarisare.

Acum vede cu bucuria proiectul de lege al ministrului Csaky, realizate acele frumoșe principii, ce-lu însuflețiau pe el atunci. El vede în acestu proiectu pentru Kișdedovuri primele rașe ale sōrelui erei nouē și speră, că „națiunea“ va simți în curēndu binefăcētoarea lor cālđură. El a desaprobatu întotdēuna procederea cea nu destul de energică a regimului de mai înainte față cu naționalitățile. Regimul de față cu d-lu Csaky însă, priveșcu totuș înainte și nu le pasă de dușmanu.

De aceea speră densusul, că guvernul, mergēndu astfelu înainte, împlinindu-și promisiunile, stērpind corupțiunea și introducēndu reforma administrațiunei, își va ajunge scopul pe deplin.

Se înțelege, că în nebuna pretenșiune, ca să scie toți unguresce, contele șovinist nu vede nici o neîndreptățire, nici o violență. De aci ajunge la conclusiunea, că ministrul de culte este bunul amic și frate al naționalităților, căci scopul lui nu este altul, decât ca toți cetățenii să se unescă în iubirea de limbă și de patriă. Ungurul se fiă una nu numai cu trupul și sufletul, ci și în limbă.

D-lu Csaky s'a simțit foarte măgulit și a mulțumit cālđurosul lui Karolyi, și a atras atențiunea numai asupra faptului, că spiritul, de care se conduce ađi guvernul, este același spirit, care a condus și guvernele trecute.

Nu-i vorbă dē de o eră nouă, ci de continuarea celei vechi. Dēr fiă cum va fi: fiă vorba de o eră nouă, ori de continuarea erei vechi, sfântu și tare rămāne dreptul firesc și dumneșcesc al popōrelor nemaghiare din acestu stat, de a trăi cu limba lor liberă și neîmpedat, și de s'ar svircoli nouă sute nouăzeci și nouă de conți maghiari șovinisti, ca Karolyi și Csaky, nu voru putē nimici acestu drept, care va trebui să iasă odată învingētoru.

CRONICA POLITICĂ.

Cardinalul Lavigerie din Algeria, care se află acum în Roma, a fost primit de Papa în audiență, după cum scrie diariul „Liberté“. Cardinalul s'a întreținut multă vreme cu Papa despre întemeierea unui diar în Paris sub tit-

lul „La république catholique“. Mișlocele pentru susținerea acestui diar le va da Papa.

Diariului „Neue Freie Presse“ i-serie din Bucuresci următoarele: Guvernul român a primit sciri neliniștitōre despre concentrări de trupe și pregătiri militare la granița sērbo-bulgară. După cum se crede, împărțirea puscilor dăruite de Țarul Alexandru și aduse în Sērbia de Societatea de navigațiune Gagarin pentru garda națională sērbescă, a îndemnat pe Bulgari ca prin mēșuri de precauțiune să se ferescă de vr'unu atac neașteptat din partea Serbiei. Celu puțin voru fi întărite garnisōnele din Vidin, în Lom-Palanka se vor concentra câte-va trupe și toate punctele strategice importante dealungul graniței spre Sērbia voru fi întărite. Din cauza rigōrei celei mari, cu care censurază oficiul telegrafic român totē scirile neliniștitōre și penibile pentru Rusia, e foarte remarcabil, că scirile amintite mai sus le aduc două foi din Bucuresci, „Timpul“ și „Independance Roumaine“, car primesc informațiunile lor dela ministerul de interne și de la celu de externe. Causa publicării acestor sciri se pōte aduce în legătură cu discusiunea, ce se va face în parlamentul român, când ministrul de rēșboiu generalu Vlădescu va cere unu nou credit de 45 milioane pentru fortificațiun și pregătiri militare.

Intre conducătorii Irlandesilor Mac Carthy și Sexton se deoparteși între O'Brien și Dillon pe de altă parte s'a făcut un pact în Boulogne, care are de scop încetarea ostilităților între ambele grupuri de partid până la alegerile nouē pentru parlament. Grupurile adversare se nu se mai dușmănescă nici înăuntru nici în afară de parlament. Fiă-care grupu de partid se urmeze pe șeful sēu, dēr amēndou se formeze o falangă unită contra dușmanului comun. Indată ce pactul va fi primit, Parnell va înceta propaganda în Irlanda, se va duce cu O'Brien în America ca să continue

opera de întrunire. Parnell formulă în Wateford *pretensiunile Irlandei* astfel: *Parlamentu propriu* cu deplină împuternicire, regularea tuturor cestiunilor irlandeze, fără ca să între în prerogativele monarhiei, dēr chiar fără veto englezesc, afară de veto alu Corōnei. Poliția trebuie să fiă pusă sub controla parlamentul irlandes, nu trebuie să mai fiă nici poliția monarhiei, nici poliția militară. Parlamentul irlandes trebuie să aibă împuternicirea de a rezolva cestiunea funciară.

România și Ungaria.

Sub titlul acesta diariul german „Allgemeine Zeitung“ publică unu importantu articol, din care reproducem următoarele:

„Cu cea mai mare băgare de sēmă urmăresce Ungaria vieța publică din România. Faptul acesta însă nu se explică numai din natura lucrurilor, în urma cărora statele vecine se observă unu pe altu cu îngrijire ci cauza neobicității atențiunii pe care Ungaria o dă vieții publice din România și vice-versa își au rădēcina lor în momente naționale, politice și economice cu totul deosebite.“

„Acēstă supraveghere reciprocă, care duce până la neîncrederea unuia cătră celalaltu, înlătură câte-odată pāretele subțire ce-i desparte de o dușmăniă deschisă și atunci iese la lumină totă asprimea lui, contrastul între ambii vecini. Acēsta s'a vēdutu cu ocaziunea ultimelor desbateri din Parlamentul român. Câțiva deputați și senatori vorbiră într'unu ton aspru contra vecinei Ungarie. Prilegiul la acēsta l'a datu starea în care se află Românii din Ungaria și Transilvania, susțindu-se, că acēstă situațiă e nesuportabilă și netolerabilă și că interesul național cere a se interveni în favorul acestor Români.“

După acēsta vorbindu de cunoscuta întrevorbire a D-lui Maiorescu cu corespondentul diariului

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

Din istoria munților apuseni.

(Urmarea 3)

Ad secundum.

„Avea Guvernul unu mijlocu foarte sigur de a împăca spiritele muntenilor: a înfrēna cu brațu tare rupacitatea funcționarilor; dēr acēstă mēșură nu convenea la mulți“ dīce d-lu Barițiu în Volumul I.

Rēspunsul meu din „Gazeta Trans.“ Nr. 173 ex 1889.

„E decu evidentu, că evenimentele, ce se preparau în munții apuseni, n'au fost de natură locală, ci generală. Nu lăcomia funcționarilor unguri a fost cauza de „Terra Abru“ munții au fost subjugăți; nu pe la anul 1837 s'a întâmplat acēsta.“

Puteau primi funcționarii dela juđii comunali „presente“ și decă comunele rămāneau libere. Altoeva e răpirea și cu totul altoeva e lăcomia.

În fundul regescu n'a fost iobăgiă, cu toate aceste, la alegerea juđilor comunali, se licitau concurenții unii pe alții: care mai de care.

Nu dēr lăcomia funcționarilor, ci cu totul alta a fost cauza, pentru care

întregu poporul din țēră, a vrutu ca să pună mâna pe arme, ca ultima scăpare.

Funcționari lăcomi, civili, militari și bisericesci, au fost, sunt și voru fi pururea, precum și funcționari onești și corecți. Dēr nu din cauza lăcomiei se va revolta vre-o dată unu popor.

Istoria omenimei ne învătă, că poporul suferă multă — foarte mult; elu e cālcatu în picioare, i-se răpesc dreptul, e plesnit în față de cel mai miserabilu strengar și elu totuș esclamă: Dōmne ajută dreptății!

Poporul se revoltă numai atunci, când cuțitul a ajuns la os.“ e. t. o.

Apoi îndrumându la desbaterile din parlamentu, am terminat astfel:

„Varga Catalina s'a aședat în munții apuseni, nu pentru-că acolo asuprirea ar fi fost atât de mare, ca în comitate, ci fiindcă, precum mărturisesc toți croniciarii, în munții apuseni era sigură chiar în contra armelor împērătesc, ceea ce în comitate nici măcaru pe unu minutu nu putea fi.“

Replie Vol. II.

„Nu eu, ci tocmă Balint i-a caracterisat pe funcționarii comunali, de tiran și răpitori, dīce d-lu Barițiu — și multu mai aspru, scriitorii maghiari curati, cum sunt Szilágyi și Iakab.“

Excepțiun foarte respectabile au fost, însă excepțiun, anume românii, la cari

sē putea aplica în tocmă, ca și astăzi, dīsa poetului latinu: Rari nantes in gurgite vasto.“

Duplică.

Norocul meu, că eram într'unu foliolu când cetisem replica d-lui Barițiu, altcum cādēm în mijlocul odăii de uimire. Nu-mi credeam ochilor, cum se pōte, ca d-lu Barițiu să nege ceea ce stă tipăritu negru pe alb.

Nu Popa Balint, nici Szilágyi sēu Iakab, ci singuru d. Barițiu, dīce în Vol. I. la pag. 663. „Avea Guvernul unu mijlocu foarte sigur, de a împăca spiritele muntenilor: a înfrēna cu brațu tare rupacitatea funcționarilor; aceea mēșură însă nu convea la foarte mulți.“

Cum se pōte ca d-lu Barițiu să se provōce la mărturisirea lui Szilágyi, pe când sciutu este, că d-lu Szilágyi a scris istoria lui Horia, fapte din seculul trecut și nu amintesc o singură dată fapte din acestu secul. Da! în seculul trecut au fost funcționari brutali și excesivi. Am scris eu însumi, în partea a IV-a a „Memoriului“ meu, unu capitulu, sub titlul „Podivinsky, tiranul motilor“. Pe timpul împērătu Iosif alu II-lea însă s'au regulat și organi-

satu oficiile camerale, astfel, încatu asemenea escese nici că ar fi fost cu putință.

Popa Balint totu despre acelu timp vorbesce, în care s'a introdus iobăgiă; greșesc însă în epocă. Elu dīce, că cam pe la anul 1820 s'ar fi întâmplat acēsta.

Sciutu este însă în țēră întregă, am dovedit și eu în partea a IV-a a „Memoriului“ meu la pag. 15 cu sentința judecătōrescă, că la anul 1746 nu numai acele comune erau subjugate, dēr chiar Șuluteșcii, din acele comune au fost aruncați în jugul solăviei. Totu la acelu loc am dovedit, că în conscripția urbarială din anul 1818 la pag. 343 Nr. 86, chiar preotul din Carpeniș Șulutu Todor este introdus: Parochus disunitorum, loci funges, Colonus.

Popa Balint a scris din memoriă, ce aușise dela tatăl meu și dela alții. Elu acte și documente n'a vēdutu. Decă d-lu Barițiu, chiar după indigările lui Balint, ar fi mers să caute, prin Archive, ar fi aflat adevărul.

Adevăratu când ar fi, ceea ce nu este, — că iobăgiă s'a introdus în acestu secolu, ba chiar pe timpul „jupănesei“

„Kreuzzeitung“, amintesc ceea ce a scris „Nemzet“, asigurându că aici în Ungaria ori ce naționalitate poate să cultive după dispozițiile clare ale legii propria ei cultură și să-și întărească individualitatea ei națională.“

Așa ar trebui să fiă după legea de naționalitate dela 1868, dice „Allg. Zeitung“, apoi continuă astfel:

„Acosta însă nu se face nicidecum, ba în ultimul timp câștigă er din ce în ce mai mult teren unu spirit în toleranță față cu naționalitățile nemaghiare. Ținta chiar a partidei guvernamentale după unu statut cultural uniform, național-maghiar, nu poate să sufere alătura existența unei alte culturi și nici prosperarea naționalităților nemaghiare. În presă, în parlament și în societate se ridică din ce în ce mai multe voci contra continuării instituțiilor de cultură maghiare și anume contra școlilor cu limbă de predare străină, și se cere din ce în ce într'unu tonu mai energic, ca în Ungaria să se predea instrucția publică numai în limba statului, în limba maghiară.“

Numărăsele societăți culturale maghiare, societatea școlară unghurască, prescripțiile privitoare la instrucția obligatorie a limbii maghiare în toate școlile țării, înălțarea din funcțiuni și justiția a totu ce nu e maghiar, persecutarea acolora ce rămân credincioși naționalității lor nemaghiare, nelăsându-i să înainteze în funcțiuni publice, proiectul de asiluri pentru copii, războiul contra teatrelor și societăților nemaghiare, neglijarea a totu ce nu e maghiar din partea autorităților, în știință, artă vieță publică, etc., sunt dovede destul de clare, că naționalitățile nemaghiare din Ungaria au motive de a se plânge, de a fi îngrijite și neliniștite.“

SCRILE ȚILEI.

Intrunirea alegătorilor Români în Sibiu, despre care am făcut amintire în n-rul de ieri, se va ține, după cum aflăm din „Tribuna“, Marți în 22 Ianuarie (3 Februarie) a. c. la 2½ ore p. m. în sala dela „Gesellschaftshaus“. Sunt convocați alegătorii Români din cercurile electorale Sibiu (orașu) Cisnădia, Reșinariu, Seliște, Cristian și Nocrichiu. La ordinea Țilei: Cestiunea proiectului de lege despre asilele de copii. Convocatorii sunt: Dr. A. Brote și Pompiliu Piposiu.

Liga culturală a Românilor. D-lu Dr. Nicolae Barbu, profesor la liceul Sf.

Catalina să fi fost introdusă, în esență nu schimbă nimic; provocarea d-lui Barițiu, la mărturisirea lui Balinth, este și rămâne o greșală, pentru-că Popa Balinth, nici cu unu cuvânt nu amintesc despre „tiraniă“ sau „răpire.“

Tote ca tote; der provocarea la mărturisirea lui Iakab Elek, m'a surprins peste măsură. — Iakab Elek, după ce istorisește, că în Ardealu au fost și proprietari desbrăcați de totă humanitatea, der și domni forte humani și blânzi, care iubeau pe foștii lor iobagi; asemenea au fost iobagi forte onești și buni, din contra au fost și omeni renitenți și răutăcioși, apoi urmeză la pag. 59 astfel:

„Erre különös példát adtak a havasok bányász lakói, hol földbirtokos a korona, vagy kir. fisco volt, a jobbágyokkal irótt szerződések állottak fenn; rendez uradalmi tisztségek, testületi felügyelet gyakoroltak fölöttük, melyek a kamarai felsőbb hatóságok ellenőrzése alatt állván, ha visszaélést követtek el, nyomára lehetett jönni és a bajt orvosolni. S mégis éppen itt a Zalathnai közipső uradalomban tört ki még 1841-ben a fiskusi jobbágy nép engedtlensége, a minék csak az 1848 ki felszabadulás volt képes véget vetni. Okot rá egy Varga Katalin nevű Kalandor nő adott.“ etc.

Sava, a dăruită 100 de lei pentru „Liga culturală a Românilor“.

Invitare. Tinerimea română din Clușă invită la Concertul împreună cu dansu, ce-lu va arangia Joi, în 26 Februarie 1891 st. n. în sala „Redutei urbane“. Venitul este destinat pentru ajutoarea tinerilor universitari lipsiți de mijloce la înscriere și depunerea esamenelor. Inceputul precisu la 7 ore séra. Comitetul arangiatoru:

Alexandru Andressi, președinte; Nicolau Bogdanu, v.-președinte; Nicolau Vraciu, secretar I; Simeontu Tamașu, secretar II; Valeriu Abui, cassar; Alexandru Bohățelu, controlor; Alexandru Halița, Alexandru Silași, Ambrosiu Chetanu, Aureliu Olteanu, Clemente Barbulu, Gavriilu Suciu, Iacobu Făgărășanu, Ioanu Nicora, Iuliu Karșai, Iuliu Maniu, Ladislau Gyurko, Laurentiu Petricu, Liviu Penciu, Lucianu Barbu, Nerva Moldovanu, Octavianu Felecanu, Octavianu Utalea, Pompiliu Danu, Sigismundu Pop, Stefanu Banfi, Valeriu Laslo, Valeriu Tempea, Vasiliu Ramonțai, Zosim Chirtopu.

Prețul intrării: 2 fl. de persoană; 3 fl. de familiă din 2 membri, er pentru ceilalți de fiă-care 1 fl.; unu biletu de ferestră: seria I. 2 fl.; seria II. 1 fl. 50 cr.; de galeriă 1 fl. Biletele se pot procura în 25 și 26 Februarie în localitatea casinei române din Clușă (strada Bel-szen Nr. 6) și în sara concertului la cassă. În paușă se vor juca „Călușerul“ și „Bătuta“. Ofertele marinimose se primescu cu mulțamită și se cuitéză în publicu.

Defraudățiune la o bancă unghurască. Banca populară din Ciaba-Bichșului, în urma necorectelor manipulari, cari dăteză probabilu dela fundarea ei, a fost adusă într'o prăpastiă, care impregiurare a pus în umire întregu orașulu. Casierul băncii Carl Launer, de mulți ani era cunoscutu ca omu cu avere, și cunoscutu în societatea comitatului Bichșului, prin galantomia sa. În timpul din urmă însă începură a se îndoi despre onestitatea lui și cu alțaleri era să se facă scontrarea cassei. Launer nu se prezintă însă în oficiu, ci în noptea precedentă încearcă a se sinucide, trăgându-și unu glonțu în capu. Acastă încercare nu i reuși însă, căci glonțul atingându-lu ilu răni numai. Când se răspândi această scoire prin orașu, care a produs mare agitația, se află îndată că și comptabilulu băncii, M. Krnak, și-a tras unu glonțu în capu, care i-a sfărâmatu creerii. Din scontrarea registrelor reese că înșelătorii au continuat la această bancă

Intrebă eu acuma: Cine are dreptu, eu séu d-lu Barițiu? Iakab Elek și Popa Balinth, nu numai că n'au dicit ceea ce d-lu Barițiu le pune în gura lor, der ei nici că ar fi cutezat să dică așa ceva. Se vede că d. Barițiu nu și-a datu sémă despre definițiunea juridică a cuvântului: răpire. (Raub)...

Eu la toți, căți m'au interelat în această privință, li-am dicit, că nu trebuie luat lucrulu așa seriosu. D-lu Barițiu are datina de a arunca cu vorbe mari. Pe cei ce au murit în anul 1848 pe baricade, ca „omulu“ să devină omu, îi numesce: „conspiratori.“ Pe poporul dela a. 1784: „feră carnivora“. Pe funcționarii camerali din a. 1847: „răpitori.“ Pe acei scriitori, pe cari 15 Martie 48 i-a eliberat din robia: „esaltați“, „escentrici.“ Pe Varga Catalina: „Stren-gărită.“ Pe Ianulțu și pe noi pe toți cărturarii din munții apusenți: „omeni apatici, lipsiți de curagiu și de zelu pentru binele porului ș. a. Pe metropolitulu Șuluțiu ilu prezintă ca pe unu lingșitoru.

(Va urma.) Iosif Sterca-Șuluțiu.

timpu de 20 de ani. Banca nu avea decât unu capitalu în acțiun de 70,000 florini, dispunea însă de depuner însemnate și plătea mari dividende. Se dice, că s'au găsit o mulțime de cambii false și că mai multe persoane au fost aduse la sapă de lemn. Singură cassa orfanală avea depuși la această bancă 37,000 de florini; unulu din directorii ei avea depuși 35,000 de florini. În cei cinci ani din urmă dividenda ce o plătia banca era de 15%. Operațiunile făcute în anul 1889 s'au urcatu la suma de 7½ milioane florini. Depunerile spre fructificare au atinsu cifra de florini 400,000. Directorulu băncii a voit de asemenea să se sinucidă.

Concertu. Lună în 2 Februarie se va da în sala hotelului „Nr. 1.“ din locu concertulu cântăreței de operă și concerte, D-ra Laura Konopasek, cu acompaniarea d-lui profesor Dr. Carolu Matyeka și a d-lui Rudolf Lassel, cu următorulu program: 1) a) Bach: Arie aus Pfingst-cantate; b) Reineke: O süsse Mutter; c) Lisst Freudvoll u. Leudvoll; d) Erste Liebe. L. Lassel, D-ra Laura Konopasek; 2) Vieuxtemps Reverie, D-lu K. Matyeka. 3) Saint-Saens: Ariă din opera Samsou și Dalila, D-ra Konopasek; 4) K. Goldmark: II Satz aus der Clavier u. Violin Sonate, D-nii K. Matyeka și R. Lassel; 5) a) Loewe: Balade; b) Schumann: Nussbaum; c) Schumann: Soldatenbraut, D-șora Laura Konopasek.

Grevele din Germania. Raportulu comisiunei parlamentului germanu relativu la protecțiunea lucrătorilor conține informațiuni interesante cu deosebire asupra grevelor. Dela 1 Ianuarie 1889 până la 30 Aprilie 1890 au fost în Germania 1131 de greve industriale, la cari au luat parte 394,440 lucrători, dintre cari 289,283 în Prusia; 32,300 în Alsatia-Lorena; 26,002 în Hamburg; 22,919 în Saxonia. Dintre cei 394,440 lucrători 264,407, adică 67% au încetat lucrulu, violându contractulu lor. În 420 de greve, lucrătorii n'au ajunsu la nici unu rezultat; în 468 de casuri ei au obținut rezultate parțiale; er în 187 de greve ei au reușit pe deplin.

Versat. Din cauza versatului s'au închis următoarele școle din comitatulu Hunedorei: Cigmeu, Hondolu și Hășdate.

Museulu anatomicu, ce sa deschis Țilele acestea în piața mare din locu, este de unu interesu deosebitu mai alesu pentru omenii iubitori de știință. Devoltarea omului, încependu dela embrionu și până la nascere; apoi diferite bole ale organismului omenescu, esterne și interne, precum bole de stomac, versat, anghina etc., în fine diferite operațiuni: tote acestea sunt reprezentate în figur de cără, lucrate cu mare artă și cu deosebită esactitate anatomică. Se află și unu cabinetu separat, unde sunt mai multe figur, prin care se arată îngrozitorele urmări ale ușurătății din tinerețe. În totalu museulu este asortat cu mai bine de 200 figur și merită atențiunea publicului. Prețulu intrării e 30 cruceri.

Dela Oradea-mare primirăm adu tecstulu unei circulare ce a adresat o Episcopulu Pavelu de curendu clerului din întreaga diecesă. Dăm locu adu acestei circulare caracteristice rezervându-ne de a reveni asupra ei:

Veneratulu Cleru întregu alu Diecesei gr. cat. de Oradea-Mare.

Iubiților în Christos frăți și fi!

Intre împrejurările cele grele ale vieței mele, când unu castu trist familiaru din anul trecut m'a atinsu forte durerosu; când și starea cea debilă a sănătăței mele, m'au cauzat multe îngrijiri și suferințe: după Providența Dumneșcesă numai în frățiele Vostre m'au aflat mangăere. Am esperiatu cu multă plăcere iubirea cea sinceră a Frățielor

Vostre, cari cu mine suferiți de suferințele mele, și cu mine Vă bucurați de bucuriile mele; precum și eu i-au parte la suferințele și bucuriile Frățielor Vostre.

Mulți în persoană, mulți în scrisu Vă-ți îngrijit a mă mângăia în suferințele mele. Mulți din ocaziunea sərbătorei Sfântului meu Patron și a anului nou, m'au oftat din visteria inimei cei nobile dar și îndurare dela Dumneșeu. Eră din ocaziunea distincțiunei mele, de carea n'au invrednicit mai decurandu grația Majestăței Sale gloriosului nostru împăratu și Rege Apostolicu, nu numai me-ati felicitat în persoană, parte în scrisu: ci peste aceste m'ati donat și unu Album forte frumosu, subscrisu de întregu Cleru Venerat alu Diecesei, concurete prin Providența păstorirei mele. Vă asigură Iubiți Frăți și Fii, cumcă acestu donu m'au cauzat între suferințele mele multă plăcere și bucuria, pe care ca pe unu clenodiu de mare preț ilu voi păstra peste totu decursulu vieței mele, ca semn invederat al iubirei Frățielor Vostre nutrite față de persoana mea, care clenodiu între tote impregiurările mă va mângăia și mă va anima spre fapte energioșe conducătoare la scopulu sublim alu destinațiunei noastre.

Der mai vartosu acuma, când, precum Vă e cunoscutu și Frățielor Vostre, mai alesu din jurnalele românesce „Gazeta Transilvaniei“ și „Tribuna“; nise individii nepacnici, conduși de nu știu ce spiritu, virindu-se pe sine de interpreți ai „opiniunei publice“, seducendu în prima liniă pe însii Redactorii foilor numite, se par a nu avé altu scopu alu vieței, decât după subminarea auctorității mele episcopesci, — sfășierea Frățielor Vostre în partide.

Aceste elemente turbulente și contrare intereselor noastre diecesane, întru ajungerea scopurilor sale meschine de mai sus; nu se sfiesc nici chiar de arma calumniiei. Deonesteză și discrediteză chiar și dispozițiunile cele mai salutare ale guvernului diecesanu. Fară cunoscerea causei se obrud de superarbitrii ai decisiunilor consistoriali, în cele mai delicate afaceri. Ba cu o cutezare temeraria, se geréză chiar și de scrutători ai inimelor, timbrându și cele mai nobile intențiuni.

Afacerea gimnasiului din Beiusu o mistifică, ba pentru vitorea și seducerea opiniunei publice, o chiar și falsifică.

Ei se încercă a-i da afacerii acelu aspectu, ca și cum acestu guvern diecesanu nu și-ar fi implinit datorința față de salvarea intereselor acestui institutu culturale diecesanu; pe lângă tote că, aceia, cari dintre Frățiele Vostre ati participat la consistoriulu plenaru din 9 Iuliu 1890, știți bine, că decă în afacerea acasta nu s'ar fi urmat, precum s'au urmat, direcțiunea dictată de impregiurări, gimnasiulu din Beiusu astădu n'ar mai exista, și sacrificiile material aduse totu în interesulu, sustărei institutului, tote ar fi zadarnice. Din carea considerațiune mi-se face să cred, că elementele turbulente din întrebare inca s'ar fi bucurat de aceea decă s'ar fi cassat gimnasiulu, pentru că atunci ar avé întru adeveru motive, cu cari să mă îngrăsă înaintea publicului, deocea dintre cei 250, și mai bine de tineri români, cari se cresc astădu în acelu institutu de știință nici 10%, n'ar fi în stare să se crească la alte institute din patriă.

Der ei dicu, că unu „Sinodu diecesanu“ ar fi deslegat altou problema. Ilusiune deșertă! Cuvintele „Sinodu diecesanu“ n'au acea putere fermecătoare, ca să schimbe natura lucrurilor. Intrebarea a fost: Să se casseze ore institutului, ori, spre a se pută crește acolo tinerimea română prin Proții diecesani, să se conserve cu ori ce preț? Eu nu cred, că „Sinodul diecesan“, la carele cu puțin excepțiune, totu numai aceia ar fi participat, cari au participat și la Consistoriulu plenariu, să fi putut lua altă resoluțiune, decâtu carea a luat o Consistoriulu plenaru, pe lângă conservarea cu ori ce preț a gimnasiului.

Er cu privire la espedientu: dintre membrii Consistoriului plenaru rugat a și propune păreri cu totă sinceritatea, nime nu m'au sciut sfătu altu espedientu, decâtu care după consultări repetite cu Escelența Sa. D. Metropolit și ceilalți Ilustrisim DD. Episcopi ai provinciei bisericesci, li-am urmat după natura deliberațiunei în conțelegere cu Capitulu Catedralu și cu Consistorulu ordinaru. — E deră contrar adeverului și aceea insinuațiune, ca și cum membrii Consistoriului plenaru ar fi stat sub nu știu ce presiune, carea i-ar fi opritu dela manifestarea părerilor sale în această afacere. — Martorii mi sunt la acasta dintre Frățiele Vostre, toți acei bărbați

veneranți, cari au participat la Consistoriul plenar din întrebare.

Alteu pentru mine e o adevărată enigmă aceea, că, pe lângă toate că au fost timpuri când în gimnaziul din Beiuș toate studiile s'au propus în limba maghiară; pe lângă toate că într'unu timp chiar dintre Români și-au dat unii totă silita, că gimnaziul din Beiuș se se prefacă în gimnaziu de stat; pe lângă toate că, într'unu timp, totu român, din motiv că studenții români se-și pot însuși mai ușor limba maghiară, au decis ca studiul limbei și literaturii maghiare propus până atunci românește, se se propună ungurește: pe lângă toate că într'unu timp erau s'a decis ca studiul istoriei și alu geografiei se se propună în limba maghiară, precum și-a și propus de atunci continuu, și sunt dintr'omenii de ai noștri, cari pe docenții populari diecesani contra dispozițiilor consistoriale li invitază la spriginul inspectorilor comitatensi: totuși acele elemente turbulente, sub a cărori ochi s'au întemplat și se întemplă și aceste, nu și-au ridicat vocea contra acestor măsuri; era acuma timbră de tradarea intereselor institutului încă și acele dispozițiuni, cari între impregiurările date s'a recunoscut de unicu *expedientu* pentru însași salvarea existenței institutului, chiar și prin Consistoriul plenar.

Dér dela omeni, cari părăsindu terenul obiectivității, și îndreptă atacurile numai singur contra persoanei mele, cari prin urmare pe calea publicității chiar atunci imi pun în vedere, că imi vor huli memoria încă și după moarte, când credeam în Domnul, a fi prestat Dieceei totu, ce s'a implinit dela mine, — nimica nu se pote lua seriosu.

Încă și de aceea le pare rău ac'es'ora, că eu ca preot de 40 de ani și Episcop de 19 ani, mi-am câștigat și avere privată. Da, am eu și avere privată, pentru-că cele agonisite cu multe griji și ostenele, le-am și scitut crăța. Numai așa mi-a succés a pune temei și acelei „Fondă subsidiar diecesană“, la carele am contribuit până aci suma rotundă de patru sute de mii adevă 400,000 fl. Și decă mi va ajuta Dumnezeu, dorescu a mai crea încă și altu fondă menit numai singur pentru sublevarea posibilă a indigenților Clerului diecesan, atât de rău dotat.

Cu câtu m'a atinsu déră de durerosu atacurile jurnalistiche îndreptate de unu an încoco contra persoanei mele, cu atăta mi-a alinat durerea, manifestațiunile de iubire ale Fraților Vostre.

Ocupațiunile mele cele multe nu mi-a concesu atâtu timp, că fă-căruia la timpul său se Vă pot răspunde multămita și recunoscința mea, pentru binevoiața în carea m'ați împărțăsit. Dreptu aceea Venerați în Christos Frați, Canonici, Protopopi, Parochi, Preoți și Clerici, întregu Venerat cleru diecesan, primiți cu toții recunoscința mea părintească și multămita mea cea mai călduroasă exprimată în aceste orduri, atâtu pentru donul prețios, câtu și pentru felicitările cele cordiale adresate persoanei mele. Eu asemenea Vă asigurăz despre iubirea ce o păstrez în pieptul și inima mea față de Frații Vostre și Vă rog totodată să mă sprijiniți cu rugăciunile Vostre precum vă sprijinescu și eu înaintea Tronului ceresc; ca astfel ajutată imprimată, să putem face totu ce va fi putința spre mai marea mărire a lui Dumnezeu, înflorirea și bunăstarea Santei noastre Religii și a Bisericii, pentru fericirea pămintescă și cerescă a Fraților Vostre, și pentru prosperarea și mântuirea poporului credinciosu.

Darul Domnului Nostru Isus Christos, și iubirea lui Dumnezeu și Tatlu, și împărțirea Spiritului sântu se fă cu Voi cu toți!
Oradea-mare, 20 Ian. 1891.

Pavelu, m. p. Eppulu.

Din dieta unгурescă.

(Desbateră proiectului de lege pentru Kisdodovuri.)

Berzeviczy Albert, secretar de stat, continuându dice:

D-lu deputat Filtsch ne provoca srbătoresce, ca să considerăm naționalitățile ca pe frați ai noștri. Primescu cu plăcere acestu apel, dér apoi din acesta se tragem și consecințele. Cea mai dintă cerința a raporturilor de frățietate este, ca frații se se înțelgă unii pe alții (Viue aprobări), pentru-că curios frate este înaintea mea acela, ale căruia cuvinte nu le înțelg. (Viue

aprobări în drepta.) Prin urmare avem lipsă de o limbă comună, de o limbă, pe care toți se o vorbim și se o înțelgem, ér cumcă această limbă pentru Ungaria nu pote fi alta, decătu cea maghiară, (Viue aprobări generale) a-oesta cred că nu are lipsă de dovadă.

Eu am esperiatu, că mai alesu dela anii 70 încoco, de când și pe tărumul școlar s'au luat dispozițiuni mai cu efectu pentru asigurarea drepturilor și intereselor limbei maghiare, reslățirea limbei maghiare, avându în vedere modestele nostre puteri materiale, se pote dice, că e multămitore, ba chiar îmbucurătoare. Așa credu déră, că guvernul în general nu are nici o causă de a se abate din drumul, pe care-l urmăresce acum, (Viue aprobări în drepta), ba sunt convinsu, că pe câtu voru concede puterile materiale ale statului, vomu progresa pe calea acesta într'unu tempo accelerat. (Viue aprobări.) Și sunt convinsu și despre aceea, că pe oātu timp guvernul merge înainte pe calea promovării intereselor și propagării limbei maghiare, până atunci guvernul ungurescu în această tendință a sa va fi sprijinitu din toate puterile de întregu parlamentul maghiar fără deosebire de partidă. (Viue aprobări generale.) Eu déră nu pot decătu să rog și să dau acelu sfat binevoitoru d-lui deputat Filtsch și celoru ce cugetă ca d-sa — căci trebuie să accentuez, că și dintre frații noștri de alte naționalități se află forte mult, cari astădi nu mai cugetă asemenea d-lui deputat Filtsch — ca se se impace cu această politică, ce le pare atât de uricioasă, fiind-că și așa nu pot să o schimbe (Viue aprobări), fiind-că acesta nu este numai politica acestui guvern, ci este voința națiunei maghiare, (Așa este! Așa este!) care națiune maghiară nu ar suferi unu astfel de guvern, care și-ar uita de datorințele sale față cu propagarea și față cu interesele limbei maghiare. (Viue aprobări în drepta.) Eu on. dietă, pe basa motivelor înșirate, dér mai alesu din punctul de vedere arătat mai în urmă, recomand spre primire proiectul din vorbă, deorece sperezu, că elu va fi unu mijlocu puternicu pentru întărirea statului maghiar și pentru consolidarea națională. (Viue aprobări în drepta.)

Fenyvessy Ferencz: Filtsch și Schuster ne acuză pe noi și acuză directu proiectul din vorbă cu intențiune de a maghiariza cu forța. Ar dori oratoru să soie, că ore streinătatea, Europa cea cultă, când aude, că Maghiarul în patria sa proprie se acuză cu o astfel de intențiune, ore nu ne înțelge ea și ore se miră ea de noi, Maghiarii, pentru unu astfelu de lucru? Nu se cuprinde însă în acestu proiectu nici o intențiune de a maghiariza cu forța. Nici nu atât în interesul statului, ci în interesul cetățenilor voesce acestu proiectu se dea ocaziune cetățenilor maghiari pentru a învăța limba statului; dér pe ei li dore asta, îi dore ceea; îi dore să vadă pe copil, că învătă a înțelge ce însemnă cuvântul „patriă“ și ce însemnă, cuvântul „cetățen“ (Adevărat! Așa este!)

Salmen susține mai întâi, că decă Sasi ar fi aici în locul Maghiarilor, ei ar fi multă mai moderați față cu Maghiarii, de cum suntem noi Maghiarii față cu Sasi. În adevăr, difficile este satiram non scribere. Ei ar fi mai moderați ca noi, decă ar fi în locul nostru! Arate d-lu Salmen unu stat, care cu mai multă moderațiune și cu atăta pacință de oia se fi suferit pe unu astfelu de bărbat, cum e Salmen, timp de 30 de ani în cea mai distinsă funcțiune ministerială, căci Salmen unu șir lung de ani a fost funcționar ministerial, și încă și astădi trage pensiune dela statul ungar.

Kaas Ivor: A ceea îi cade bine! (Ilaritate.)

Fenyvessy Ferencz: Ală doilea lucru,

ce a culezat Salmen a afirma, a fost, că ei, Sasi, dorescu forte multu dezvoltarea Maghiarimei și a limbei maghiare. Nici pe departe nu crede oratoru, că asemenea vorbe sunt din inimă dișe. Nu ajunge numai a dori acesta, ci potim și votăz împreună cu noi, când vomu să lucrăm în scopul acesta! Oratoru din sentimentu patrioticu felicită pe Albin Csaky pentru începutul făcutu și-i doresce succés. (Aprobări în drepta.)

I. Schwarz: Nu află de lipsă a mai potența marea interesare, ce o manifestă față cu proiectul de lege cu toții, fără deosebire de partidă. Polemisăz cu contrarii proiectului de lege și pentru a nu se nasce neînțelgeri față cu confesiunile, se declară aplicat a primi anumite modificări, pe care le va afla de lipsă înțelepciunea ministrului de instrucțiune publică. Polemisăz apoi cu deputații sași și dice, că acestia umblă cu totul pe alte căi și au alte interese. Atātu conceptul proiectului, câtu și călduroasă primire, cu care a fost întemplat acestu proiect de toate părțile dietei, fără deosebire de partidă, voru fi niseșe zile de vecnică pomenire în istoria legislațiunei unguresce și va fi demnă de deosebită atențiune înaintea urmașilor această armonioasă, în care au ajuns la înțelgere cu privire la această cestiune toate elementele din legislațiune, fără deosebire de partidă. Cu cez mai mare bucură primesce proiectul. (Viue aprobări în drepta.)

Adolf Zay explică după acesta unele cuvinte din discursul său, ce au fost rău interpretate, și apoi totu în ședința acesta, dela 22 Ianuarie, luă cuvântul ministrul Csaky, din alu căruia discursu vomu reproduce mâne.

Correspondența „Gaz. Trans.“

De lângă Lipova, 13 Ianuarie v. 1891.

Petrecerea de dans a tinerimei studioșe din Lipova.

Onorate D-le Redactor! Amu așteptat, ca o pană mai dibace să Vă raporteze despre petrecerea de dans a tinerimei române studioșe din Lipova, arangiată în 7 l. c. în favorul ajutorării copiilor sêraci (școlari), dér vedându că până acuma nu v'araportat nimenea, imi iau eu îndrăsnela a descrie pe câtu imi va succede, această petrecere, pot dice, în părțile acestea fără părechă.

Încă înainte de 8 ore inteligența română din Lipova și juru încep a se presenta la petrecere astfel, că la 8 1/2 ore sala, destul de spațioasă, era deja plină. Dansul se încep, ca de obicei, cu „Ardeleana.“ Iți saltă inima să veți, cum se însuflețiau tinerile părechă la joulul nostru național „Ardeleana.“ Jocurile de colônă au fost dansate de câte 40—50 de părechă. Constatu în general, că o petrecere atât de vială și animată, cu unu caracteru curat românesc, ca acesta, în părțile nostre numai Lipova ne pote ofer.

În pauză publicul a fost delectat prin frumoșele cântări naționale, executate de brava tinerime română din Lipova și juru.

După pauză jocul s'a continuat cu o însuflețire și mai mare. Înainte de 5 ore nimenea n'a părăsit sala, ér la ore 5 și unu sfertă dimișăse întinse o horă, pe care o jucară nu numai tinerii, ci și bătrânii; și cu acesta se încheiă petrecerea, care numai spre onore le pote servi tinerilor din Lipova și cu deosebire presidentului comitetului, At. Brădeanu, stud. med., — ducându cu sine cele mai dulci suvenir.

Precum succésul moralu, totu asemenea și cel material a fost satisfăcător. După cum sunt informatu, a rămas unu venit curat de circa 80 de florini.

Între participanți am observat pe parintele protopresviteru Voicu Hamsea cu soția; pe d-lu majoru c. r. Müller; pe d-lu jude cercualu Bene cu familia;

pe d-lu Dr. Traianu Putici cu soția; pe d-lu protopretore, și multu alți onorațiori din Lipova și juru.

D-rele, cari au luat parte la viala petrecere, sunt următoarele: din Lipova: Cornelia Putici, Mariora Vanou, Augusta Tuducescu, Iuliana Bichiceanu, Ecaterina Munteanu, Helene Szabó, Zoița Anastas, Maria Pașca, Iuliana Marcovici. Din juru: Mariți Jorgovici (Cuveșdia), Cornelia Avramuș (în costum național bănațenescu, Toracul mare), Ana Beleşu (Odvoșu), Victoria Brinda (Cuveșdia), Victoria Vuculescu (Șoimoșu), Aurelia Micșa, Sofia Munteanu, Laura Pappu (Alioșu), Sofia Deheleanu (Batuța), Victoria Suci, Silvia Bocu (Șistaroșu), Ecaterina Conopan, S. Musteșu (Paușu), Elena Dronca, Iudita Mateas (Pecica), A. Kristiai (Arad), I. Jurca (Cladova), Livia Papp (Radna), L. Balintu (Covasintu).

Decă din întâmplare vre-una dintre domnișore nu e amintită, scâpându-mi din memoriă, rog să scuse.

Dér mă vedu silitu, D-le Redactor, să-mi exprim mirarea, cum de costumul nostru național a fost de atădată atât de slabu reprezentat? Numai o singură domnișoră ne-a delectat prin pictorescul ei costum bănațenescu!

Cunună. Duminică în 20 Ianuarie st. v. se va celebra în Biserica Dômnă Balașă din Bucurescu, cunună D-lui Dr. Sterie N. Ciurcu din Viena cu D-ra Adelina Th. Ioanu.

Sincerile nostre felicitări!

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“
(Serviciul biroului de corresp. din Pesta).

Strigoniu, 29 Ianuarie. Inmormântarea primatului Simor s'a făcutu în modu grandiosu de față fiindu cele mai marcante persoane ale țerii.

Budapesta, 29 Ianuarie. Camerele de comerci din Cinci-Biserici, Oradea-mare, și Clușiu, s'au alăturat la protestul camerei de comerci din Cașovia, în contra neîntemeiatelor acuzări ale Reuniunei industriașilor din Viena și ale unei părți din presa austriacă în cestiunea noului tarifu de mărfuri.

Constantinopolu, 29 Ianuarie. Ambasadorul Turciei din Londra, ceru explicațiunî în departamentul afacerilor străine cu privire la șgomotul despre pretinsa convențiune secretă ce ar exista între Anglia și Austria, relativu la ocuparea Salonicului. Lordul Salisbury răspunde, că această șcire este neîntemeiată și că o astfel de convențiune nu se unesce cu politica Angliei.

Viena, 29 Ianuarie. Camera comercială a Austriei de jos a hotărît a cere dela ministrul de comerci, să introducă pe liniile ferate austriace astfel de reforme de tarifu, cari să apere comeriul austriac de concurență din partea Ungariei cu privire la prețurile de transportu.

New-York, 29 Ianuarie. În Montpleasan a fost o esplosiune de găsuri; până acum au fost găsite 60 de cadavre, sunt temeri că s'au prăpăditu alți 70 de omeni.

Belgradu, 29 Ianuarie. Ministrul de interne Gajja a demisionat.

DIVERSE.

Progresele telegrafului în China. Imperiul cerescu posedă actualmente o rețea de fire telegrafice în lungime de 26,530 kilometri și se măresce neîncet. Guvernul chinezu construșce în timpul de față o liniă de 1600 kilometri spre vestu dela Kansuh, mergendu cătră frontiera nord-vestică a Rusiei și conformu u u arangementu recentu dintre China și Rusia, s'a stipulat funcțiunea liniilor telegrafice chineșe cu cele Siberiene în valea riului Amuru. De asemenea va exista în curându o comunicațiune telegrafică directă între Paris și Peking.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil interimal: Gregoriu Maior.

Cursul pieței Brașov

din 29 Ianarie a. c. 1891

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Banenote românești, Argint româneș, Napoleon-d'ori, Lire turcesc, Imperial, Galbini, Scriș. fonc., Ruble rusești, Mărci germane, and Meccontul.

Cursul la bursa de Viena

din 28 Ianuarie st. n. 1891.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Renta de aur, Renta de hârtie, Imprumutul căilor ferate ungare, and Amortisarea datoriei.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes ostă ungare, Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă, Bonuri rurale ungare, Bonuri croato-slavone, Despăgubirea pentru dijma de vină, Imprumutul cu premiul unguresc, Renta de hârtie austriacă, Renta de aur austriacă, Losuri din 1860, Acțiunile băncii austro-ungare, Acțiunile băncii de credit ungar, Acțiunile băncii de credit austr., Mărci 100 imp. germane, and ondra 10 Livres s. erlinge.

Avisul d-loru abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primit diarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurită și să arate și posta ultimă.

Totodată facem cunoscută tuturor D-loru abonați, că mai avem din anii trecuți numerii pentru complectarea colecțiunilor „Gazetei“, precum și câteva întregi colecțiuni, pentru cari se pot adresa la subsemnata Administrațiune în casu de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Museul este în totu decursul zilei iluminat.

Pentru prima oară este aci de vedutu Pieta mare, in pravalia din tergul boteloru No. 22 intresantulu

MUZEU

anatomică, patologică și etnologică, stabilă în Budapesta, în care se poate vedea la figură din ceară în mărime naturală metodelu de vindecare alu renumitulu profesor berlinesu Dr. Robert Koch, precum și busta lui în mărime naturală.

Acestu muzeu cu totulu din nou arangiatu este unicu în felulu său și conține unu mare numeru (250) de preparate instructive și științifice în mărime naturală. Desvoltarea omului începându dela embrio până la nascere. — Tote casurile de nascere. Bole interne și externe. Difteritis demonstrată la 3 băeți în etate de șese ani. Schimbarea stomacului la bețiv, precum și tote catarele ale stomacului. Bole din cauza trichineloru la bărbați și femei. Corpuri despicate verticalu în modu anatomicu, în mărimea naturală și diferite operațiuni. Tote boalele de ochi și operațiuni.

Cel mai nou: INFLUENZA.

Prea onoratu publicu! N'am cruțatu nici cheltueli, nici osteneță spre a putea arăta p. t. publicu unu științificu și instructiv muzeu. Tote preparatele sunt lucrate de cei mai renumiți clinici și profesori în Parisu, Dresda, Lipsca și St. Petersburgu într'unu modu adevăratu artisticu, întocmai după natură, astfel, ca ceva la felu nu s'a mai vedutu până acum.

Intrarea este ertată numai la persoane cari au trecut etatea de 18 ani.

PREȚULU INTRĂRII 30 cr.

Muzeul este deschisu în tote zilele dela 8 ore dimineața până la 9 ore seara atâtu pentru Domni câtu și pentru Dăme, cu excepția Vinerii, în care și dela 1—9 ore seara potu intra numai Dămele.

Pentru o numerosă cercetare se rogă cu distinsă stimă

Martin Fényes, proprietarul.

508,3—1

Museul este în totu decursul zilei iluminat.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octomvre 1890.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, B.-Pesta-Aradu-Telusu, Telusu-Aradu-B.-Pesta, Copșa-mică-Sibiu, etc.) and rows for various stations and train types. Includes times and prices.